

ЗАТВЕРДЖЕНО

**Вченою радою КЗВО КОР «Академія
мистецтв ім. Павла Чубинського»
Протокол № 9 від 17 травня 2022 року**

**Введено в дію наказом ректора
Академії**

№ 57 від 20 червня 2022 р.

В.Г.Романчишин

ПОЛОЖЕННЯ

**про дотримання академічної доброчесності
науково-педагогічними працівниками та здобувачами вищої освіти
КЗВО КОР «Академія мистецтв імені Павла Чубинського»**

1. Загальні питання

1.1. Положення «Про академічну доброчесність у (далі - Положення) розроблено відповідно до вимог Закону України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII (стаття 42. Академічна доброчесність), Закону України «Про вищу освіту» (стаття 16. Система забезпечення якості вищої освіти), Закону України «Про фахову передвищу освіту» (стаття 17. Система забезпечення якості фахової передвищої освіти; стаття 26. Забезпечення академічної доброчесності у сфері фахової передвищої освіти), Закон «Про авторське право і суміжні права».

1.2. Враховано досвід і використано зразки провідних українських і закордонних закладів освіти, національних та міжнародних установ і асоціацій, рекомендації Міністерства освіти і науки України, рекомендації для закладів вищої освіти щодо розробки та впровадження системи забезпечення академічної доброчесності Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, рекомендацій SAIUP - Проекту сприяння академічній доброчесності в Україні, що реалізується Американськими радами за підтримки посольства США в Україні спільно з Міністерством освіти і науки України.

1.3. Положення закріплює цінності, принципи, норми та правила щодо дотримання академічної доброчесності, а також визначає види порушень правил академічної доброчесності загалом та академічного плагіату зокрема, заходи щодо попередження, виявлення та відповідальності за їх порушення, права учасників освітнього процесу, у діяльності яких виявлено факти порушення академічної доброчесності.

1.4. Положення є складовою нормативної бази системи забезпечення якості вищої освіти та освітньої діяльності КЗВО КОР «Академія мистецтв імені Павла Чубинського (далі - Академія).

1.5. Вимоги цього Положення поширюються на всі структурні підрозділи академії та є обов'язковими для всіх педагогічних, наукових, науково-педагогічних, інших працівників і здобувачів вищої освіти (далі академічна спільнота).

1.6. Управління процесом дотримання академічної доброчесності в освітньо-науковій діяльності Академії, а також реалізація заходів щодо запобігання проявам академічної недоброчесності здійснюється Комісією з моніторингу якості вищої освіти, діяльність якою координує проректор з навчальної роботи.

1.7. До популяризації принципів академічної доброчесності долучаються: студентське самоврядування та студентська наукова рада.

2. Нормативні та довідкові посилання:

- Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII : станом на 2 жовт. 2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> .
- Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII : станом на 2 жовт. 2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> .
- Про авторське право і суміжні права : Закон України від 23.12.1993 р. №3792-XII : станом на 14 серп. 2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12#Text> .

- Про запобігання корупції : Закон України від 14.10.2014 р. № 1700-VII : станом на 5 серп. 2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text> .
- Рекомендації для закладів вищої освіти щодо розробки та впровадження університетської системи забезпечення академічної доброчесності : Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти, 2019. URL : <https://naqa.gov.ua/wp-content/uploads/2019>.
- Положення про Національний репозитарій академічних текстів : постанова Кабінету Міністрів України № 541 від 19.07.2017 р.
- Лист Міністерства освіти і науки України «Запобігання окремих проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності : Аналітична записка» (від 20.05.2020 р. № 1/9-263)
- Лист Міністерства освіти і науки України «Щодо рекомендацій з академічної доброчесності для закладів вищої освіти» (від 23 жовтня 2018 року №1/9-650)
- Лист Міністерства освіти і науки України «Рекомендації щодо запобігання академічному плагіату та його виявлення в наукових роботах (авторефератах, дисертаціях, монографіях, наукових доповідях, статтях тощо)» (від 15.08.2018 р. № 111-8681)
- Лист Міністерства освіти і науки України «Щодо забезпечення академічної доброчесності у закладах вищої освіти» (від 26 жовтня 2017 року №1/9-565)
- Етичний кодекс ученого України (схвалено Постановою загальних зборів НАН України від 15.04.2009 р. № 2)
- Інфобюлетені про академічну доброчесність від Проекту сприяння академічній доброчесності, підготовлена консультантом Проекту SAIUP Євгеном Ніколаєвим.

3. Основні поняття та визначення:

3.1. Академічна культура - система норм, правил, зразків поведінки, цінностей академічної спільноти, які регулюють діяльність її членів та визначають принципи взаємовідносин між ними та із зовнішнім середовищем.

3.2. Якість освіти - відповідність результатів навчання вимогам, установленим законодавством, стандартом освіти та/або договором про надання освітніх послуг.

3.3. Якість освітньої діяльності - рівень організації, забезпечення та реалізації освітнього процесу, що дає змогу здобути якісну освіту та відповідає вимогам, установленим законодавством та/або договором про надання освітніх послуг.

3.4. Академічна доброчесність - це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

3.5. Академічний плагіат - оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості), та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства:

- дослівний плагіат - копіювання чужої наукової роботи, чи декількох робіт та оприлюднення результату під своїм ім'ям, переписування без змін і посилань.

- мозаїчний плагіат - компіляції, комбінування фраз і речень, перефразування окремих слів, у результаті чого стає незрозумілим де чий текст - мозаїка свого і чужого.

- плагіат-переказ - перефразування, передача думки та слів автора без зазначення оригінального джерела.

- самоплагіат - повторне використання власних раніше опублікованих робіт без зазначення авторства.

- автоматична модифікація тексту - оброблення чужого тексту за допомогою програмного забезпечення.

- модифікація списку джерел - надання неточної чи неповної інформації про використану літературу.

- плагіат даних: фальсифікація чи фабрикація даних, привласнення чужих напрацювань, що призводить до створення негативного іміджу науковця, видавця чи наукової установи.

- рерайт - додавання до чужого матеріалу без дозволу автора додаткової інформацію, з переробкою раніше обнародованого матеріалу і заміною слів та виразів

- реплікація - коли особа подає майже однакову роботу декілька разів для підняття власного академічного рейтингу.

3.6. Види порушень академічної доброчесності.

Фабрикація - вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі чи наукових дослідженнях.

Фальсифікація - свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень.

Списування - виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання.

Обман - надання завідомо неправдивої інформації стосовно власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу.

Хабарництво - надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі.

Необ'єктивне оцінювання - свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти.

Академічне шахрайство:

- використання під час контрольних заходів заборонених допоміжних матеріалів або технічних засобів (шпаргалки, мікронавушники, телефони, планшети тощо);

- проходження процедур контролю знань за допомогою підставних осіб;

- придбання або отримання виконаних на замовлення академічних текстів у інших осіб та подання їх як власних результатів навчальної та/або наукової діяльності;

- підроблення підписів у офіційних документах (відомостях, звітах, договорах тощо);

- здавання різними особами робіт з однаковим змістом.

3.7. Цитата - порівняно стислий уривок з літературного, наукового чи будь-якого іншого (у тому числі оприлюдненого у мережі Інтернет) твору, який використовується, з обов'язковим посиланням на його автора і джерело цитування, іншою особою у своєму творі з метою зробити зрозумілішими власні твердження або для посилання на погляди іншого автора в автентичному формулюванні.

3.8. Унікальність твору (роботи, матеріалу) - співвідношення (%) матеріалу, що не має збігів з іншими публікаціями, до загального об'єму матеріалу.

4. Цінності та принципи академічної доброчесності

4.1. Освітня, наукова, професійна та творча діяльність учасників освітнього процесу базується на фундаментальних цінностях академічної доброчесності:

- чесності під час пошуку істини та здобуття знань, навчання, викладання, проведення досліджень та виконання професійних обов'язків;
- довірі, що є основою утвердження в академічному середовищі атмосфери взаємної довіри, що заохочує вільний обмін ідеями й інформацією, сприяє співпраці та творчості, вільному продукуванню нових ідей, створення середовища неприпустимості привласнення результатів діяльності інших;
- справедливості у викладанні, оцінці освітніх досягнень здобувачів, наукових дослідженнях, кар'єрному просуванні персоналу, отриманні будь-яких нагород, відзнак, ступенів, що ґрунтується на законних, прозорих, справедливих, передбачуваних, послідовних і об'єктивних критеріях;
- повазі, на якій базуються вільний обмін ідеями і свобода висловлювань та яку поділяють усі члени академічної спільноти, незалежно від їх становища в освітній, науковій, посадовій ієрархії;
- відповідальності, сумлінне та неухильне виконання покладених обов'язків, завдань та функцій, дотримання посадових інструкцій, положень, правил, здатність відповідати за результати своєї діяльності та взятих на себе зобов'язань;
- мужності - трансформація цінностей від розмов про них до відповідних дій, їхнє відстоювання в умовах тиску і труднощів потребує рішучості, цілеспрямованості і мужності;
- прозорості та інформаційній відкритості - вільний доступ до ресурсів інформації та документів, що стосуються всіх сфер академічної діяльності, освітньої, науково-дослідницької, господарської та фінансової діяльності, крім тієї, доступ до якої обмежено законодавством, зокрема й шляхом забезпечення відкритого доступу на офіційному сайті Академії;
- партнерстві - зорієнтованість на співпрацю та партнерську взаємодію з метою підвищення якості навчальних та дослідницьких результатів, протистояння будь-яким формам дискримінації, ганебним учинкам.

4.2. Для дотримання академічної доброчесності необхідно дотримуватися таких принципів:

1. Утвердження важливості академічної доброчесності.
2. Плекання любові до навчання.
3. Ставлення до здобувачів вищої освіти як до самостійної особистості.
4. Створення атмосфери довіри.

5. Заохочення відповідальності здобувачів вищої освіти за академічну доброчесність.

6. Формулювання чітких очікувань для здобувачів вищої освіти.

7. Розроблення справедливих та релевантних форм оцінювання.

8. Обмеження можливостей для академічної нечесності.

9. Виклик академічній нечесності, коли такі випадки трапляються.

10. Підтримка стандартів академічної доброчесності.

4.3. Кожен учасник освітнього процесу відповідає за дотримання засад академічної доброчесності, моральних правил та етичних норм у своїй діяльності.

5. Політика академічної доброчесності

5.1. Дотримання загальних засад академічної доброчесності, моральних правил та етичних норм учасниками освітнього процесу є складовою внутрішньої системи забезпечення якості освітньої діяльності та якості освіти Академії.

5.2. Науково-педагогічні працівники, здобувачі освіти, які виявляють прагнення до академічної доброчесності, не лише стають зразком для наслідування, а й підвищують стандарти освітньої та наукової діяльності.

5.3. Визначальним є формування нульової толерантності до будь-яких спроб порушення академічної доброчесності в закладі;

5.2. Академічна доброчесність в академії забезпечується:

- діяльністю органів із забезпечення академічної доброчесності;

- посиленням заходів щодо боротьби зі списуванням здобувачів вищої освіти під час виконання різних типів завдань;

- протидією будь-яким проявам неправомірної вимоги;

- інформування на офіційному сайті Академії про заходи щодо забезпечення принципів та правил академічної доброчесності та щодо боротьби з корупцією;

- проведення тренінгів, лекцій, семінарів та інших заходів для учасників освітнього процесу з метою заохочення їх до етичної поведінки та формування поваги до людської гідності, недискримінації та прав людини, моральних цінностей, академічної культури, навичок протидії академічній недоброчесності;

- формування умов для розвитку взаємної довіри, поваги та партнерства між учасниками освітнього процесу;

- вивчення досвіду вітчизняних і світових закладів вищої освіти щодо реалізації принципів академічної доброчесності в академічній спільноті.

5.3. Важливим інструмент дотримання академічної доброчесності є прийняття кодексу честі - набору етичних правил, які окреслюють основні позиції етично прийнятної поведінки в академічній спільноті.

5.4. Запровадження таких дисциплін як «Академічна доброчесність молодих науковців», «Академічна доброчесність та основи науково-дослідної роботи», «Авторське право».

5.5. Принципи академічної доброчесності є наскрізними у всіх навчальних дисциплінах освітнього процесу.

5.6. Проведення опитування щодо стану впровадження принципів академічної доброчесності в освітній процес академії.

5.7. Залучення педагогів та здобувачів вищої освіти до розробки та впровадження політики і правил академічної доброчесності в закладі.

5.8. Підвищення кваліфікації, участь у тренінгах, семінарах, стажуваннях із питань академічної доброчесності педагогічними, науково-педагогічними працівниками.

5.9. Розміщення навчально-методичних і наукових робіт педагогічних працівників та студентів у репозиторії академії.

5.10. Формування, видання і розповсюдження методичних рекомендацій щодо належного оформлення посилань на використані джерела у навчально-методичних та наукових роботах педагогічних працівників і здобувачів вищої освіти.

5.11. Організація бібліотекою заходів з популяризації основ інформаційної культури.

5.12. Заяви учасників освітнього процесу щодо порушення академічної доброчесності розглядає Комісія з моніторингу якості вищої освіти.

5.13. Контроль за дотриманням науково-педагогічними працівниками принципів і правил академічної доброчесності здійснюють завідувачі відповідних кафедр.

5.13.1. За інформування здобувачів освіти про неприпустимість порушення академічної доброчесності, реалізацію заходів щодо запобігання проявам академічної недоброчесності на кафедрах/предметно-циклових комісіях відповідають завідувачі/голови, що їх очолюють.

5.13.2. За інформування здобувачів вищої освіти про неприпустимість порушення академічної доброчесності, реалізацію заходів щодо запобігання проявам академічної недоброчесності відповідають куратори академічних груп.

5.14. Перевірка науково-методичних праць, рукописів статей, тез доповідей, дисертаційних робіт проводиться за допомогою одного або декількох програмно-технічних засобів із визначенням унікальності роботи.

5.15. Доброчесність в оцінюванні результатів навчання студентів.

5.16. Формування завдань для навчальних робіт з використанням педагогічних інновацій, що сприяють розвитку творчого підходу здобувачів вищої освіти до їх виконання.

6. Відповідальність за порушення норм академічної доброчесності

6.1. За порушення норм академічної доброчесності педагогічні та науково-педагогічні працівники можуть бути притягнуті до моральної, дисциплінарної, адміністративної відповідальності відповідно до нормативних і розпорядчих документів, норм законодавства України, у тому числі таких як:

6.1.1. відмова у присудженні наукового ступеня чи присвоєнні вченого звання;

6.1.2. позбавлення присудженого наукового ступеня чи присвоєного вченого звання;

6.1.3. позбавлення права брати участь у роботі визначених законом органів чи займати визначені законом посади;

6.1.4. усунення від наукового керівництва кваліфікаційними та дисертаційними роботами здобувачів вищої освіти;

6.2. За порушення правил академічної доброчесності особи, що навчаються в Академії, можуть бути притягнуті до таких форм відповідальності як:

6.2.1. зауваження;

- 6.2.2. повідомлення батькам, законним представникам;
- 6.2.3. повторне проходження оцінювання (контрольної роботи, іспиту, заліку тощо);
- 6.2.4. позбавлення академічної стипендії.
- 6.2.5. повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми;
- 6.2.6. позбавлення наданих пільг з оплати навчання;
- 6.3. Рішення про академічну відповідальність педагогічних працівників приймає Комісія з моніторингу якості вищої освіти.
- 6.4. Наукові, педагогічні, науково-педагогічні працівники та особи, що навчаються, мають право на незаборонені законодавством способи оскарження звинувачень в порушенні норм академічної доброчесності, зокрема рішення Комісії може бути оскаржене у Вченій раді академії.
- 6.5. Кожна особа, стосовно якої порушено питання про порушення нею академічної доброчесності, має такі права:
 - ознайомлюватися з усіма матеріалами перевірки щодо встановлення факту порушення академічної доброчесності, подавати до них зауваження;
 - особисто або через представника надавати усні та письмові пояснення або відмовитися від надання будь-яких пояснень, брати участь у дослідженні доказів порушення академічної доброчесності;
 - знати про дату, час і місце та бути присутньою під час розгляду питання про встановлення факту порушення академічної доброчесності та притягнення її до академічної відповідальності;
 - оскаржити рішення про притягнення до академічної відповідальності.

7. Порядок перевірки на академічний плагіат

7.1. Всі навчально-методичні та наукові роботи розміщуються в репозиторії Академії та підлягають перевірці на наявність плагіату.

7.2. Перевірці на академічний плагіат підлягають:

- навчальні (курсівні роботи (проекти), реферати тощо) та кваліфікаційні (дипломні роботи (проекти) роботи здобувачів вищої освіти ступеню «бакалавр», науково-методичні праці (підручники, навчальні посібники), монографії та інші роботи, що вимагають рекомендації вченої ради Академії до видання, а також дистанційні курси.

Організацію перевірки вищезазначених матеріалів здійснюють завідувачі кафедр;

- рукописи статей, тези доповідей, які надходять до редакцій наукових журналів або оргкомітетів заходів наукового і науково-методичного спрямування (конференцій, семінарів), організацію перевірки яких здійснюють керівники структурних підрозділів, які організують відповідні заходи;

Перевірка на унікальність здійснюється на етапі представлення матеріалів робіт для розгляду кафедрою.

Перевірка науково-методичних праць, рукописів статей, тез доповідей, дисертаційних робіт проводиться за допомогою одного або декількох програмно-технічних засобів з визначенням унікальності роботи. При цьому може

використовуватись така орієнтовна шкала (% до загального об'єму матеріалу):

Відсоток унікальності	Рекомендації
90-100 %	висока унікальність, робота допускається до захисту або (та) опублікування
70-89 %	середня унікальність, робота потребує доопрацювання та повторної перевірки
51-69 %	низька унікальність, робота потребує суттєвого доопрацювання та повторної перевірки
50 % і нижче	низька унікальність, робота відхиляється без права подальшого розгляду

7.2.1. Безпосередньо перевірку, за відповідним дорученням здійснюють:

- відповідальний секретар;
- відповідальні особи з числа висококваліфікованих співробітників кафедр, що призначаються розпорядженням завідувача кафедри.

Вищезазначені особи визначають унікальність кожної представленої роботи та надають висновки у роздрукованому вигляді для подальшого розгляду на засіданнях кафедр. Розгляду передують аналіз результатів перевірки унікальності роботи експертами з відповідної галузі знань, які призначаються відповідальними особами на кафедрах.

7.2.2. Перевірку на академічний плагіат навчальних та кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти ступеню «бакалавр» здійснює вчений секретар на етапі загальної перевірки роботи. Вищезазначені особи при виявленні факту академічного плагіату надають мотивовані висновки для розгляду роботи на засіданні кафедри.

7.3. Остаточне рішення щодо наявності ідей та наукових результатів, які отримані іншими авторами, та (або) відтворення опублікованих текстів інших авторів без відповідного посилання за мотивованими висновками приймається кафедрами, оргкомітетами конференцій на своїх засіданнях. При прийнятті рішення враховується специфіка роботи, що перевіряється на наявність академічного плагіату (галузь знань (спеціальність), вид роботи (стаття, дисертація, кваліфікаційна робота, навчальна робота тощо) та її унікальність.

7.4. Результати перевірки на академічний плагіат оформлюються протоколом (засідання кафедри експертної комісії, оргкомітету конференції) у вигляді рішення щодо дозволу до опублікування матеріалів, допуску до захисту, відправку матеріалів на доопрацювання (або про видачу іншого варіанта завдання для навчальних робіт та кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти ступеню «бакалавр») або відхилення без права подальшого розгляду.

7.5. У разі незгоди з результатами перевірки автор роботи, що перевірялася, має право на апеляцію.

7.5.1. Апеляція подається особисто автором роботи на ім'я ректора у триденний термін після оголошення результатів перевірки.

7.5.2. У разі надходження апеляції, за наказом (дорученням) ректора

створюється комісія для розгляду апеляції.

7.6. Комісія по фактах академічного плагіату також може створюватися за наказом (дорученням) ректора як з ініціативи співробітників Академії, так і за заявами сторонніх осіб, а також дорученнями Міністерства освіти України, відповідних державних установ.

7.7. Персональний склад членів комісій формується з досвідчених та авторитетних наукових та науково-педагогічних працівників Академії. До складу комісії можуть включатися, за їх згодою, інші особи, які не є співробітниками Академії. При розгляді апеляцій на результати перевірки навчальних та кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти ступеню «бакалавр» до складу комісії може залучатися представник органу студентського самоврядування.

7.8. Апеляція розглядається апеляційною комісією у тижневий термін із наступного дня після виходу наказу (доручення) ректора про створення апеляційної комісії, якщо інший термін не зазначено в наказі (дорученні). Висновки апеляційної комісії оформлюються відповідним протоколом.

8. Програмно-технічні засоби для перевірки унікальності наукових, навчально-методичних, кваліфікаційних та навчальних робіт

Програмно-технічні засоби (далі - програми) перевірки наукових, навчально-методичних, кваліфікаційних та навчальних робіт є інструментом для виявлення запозичень.

Для підвищення об'єктивності перевірки унікальності роботи застосовується принаймні дві програми пошуку і виявлення плагіату. Залежно від поставленого завдання (перевірка тексту, таблиць, рисунків тощо) особа, яка здійснює перевірку, самостійно обирає програму, функціональні можливості якої в максимальній мірі задовольняють поставленому завданню. Перелік програм пошуку і виявлення плагіату визначається методичною інструкцією щодо перевірки наукових, навчально-методичних кваліфікаційних та навчальних робіт на академічний плагіат з використанням програмно-технічних засобів.

Результати перевірки унікальності роботи за допомогою програм пошуку і виявлення плагіату в подальшому повинні бути проаналізовані експертами відповідної галузі знань, як це передбачено п. 5.14 Положення.

9. Прикінцеві положення

- 9.1. Положення вводиться в дію з наступного дня після його затвердження наказом ректора.
- 9.2. Зміни та доповнення до Положення можуть вноситися наказом ректора або наказом ректора за рішенням Вченої ради Академії або відповідного дорадчого органу. У такому ж порядку Положення скасовується.
- 9.3. Відповідальність за актуалізацію Положення та контроль за виконанням його вимог несуть посадові особи Академії відповідно до їх функціональних обов'язків.